

sækjanda og verjanda fyrir yfirdóminum, er ákveðast 10 kr. til hvors.

Rekstur málsins í héraði hefir verið vítalaus og málsfærilan við yfirdóminn lögmat.

Því dæmist rétt vera:

Akærði Stefán Eiríksson á Gunnsteinsstöðum á að vera sýkn af ákæru sækjandans í máli þessu. Allur málskostnaður bæði í héraði og fyrir yfirdómi, þar með talin málfutningslaun hins skipaða sækjanda og verjanda við yfirdóminn, yfirréttarmálaflutningsmannanna Odds Gíslasonar og Einars Benedikts-sonar, 10 kr. til hvors þeirra, greiðist úr landssjóði.

Mánudaginn 12. febrúarmánaðar.

Nr. 34/1899:

Halldór Bjarnarson
gegn

Jóni Benjamínssyni.

D ó m u r :

Mál þetta er í héraði höfðað af áfrýjanda Halldóri prófasti Bjarnarsyni á Presthólum gegn stefnda Jóni Benjamínssyni á Gilsbakka í Þingeyjarsýslu út af meiðyrðum um hann í yfirlýsingu eða vottorði, er stefndi og nokkrir menn aðrir hafa ritað nafn sitt undir og fengið Einari Einarsyni nokkrum, er síðan lét prenta vottorðið aftan við ritling, er hann gaf út árið 1897 og sem nefnd-

ist »Svar til herra biskups Hallgríms Sveinssonar«. Var málið dæmt í gestarétti Þingeyjarsýslu 31. okt. 1898 þannig, að stefndi skyldi greiða í sekt til landssjóðs 25 kr. eða til vara sæta einföldu fangelsi í 7 daga. Svo skyldu flest hin áttöldu ummæli vera dauð og ómerk, og stefndi greiða átrýjanda í málskostnað 15 kr.

Dómi þessum hefir átrýjandinn skotið til yfirdómsins með stefnu dags. 10. águst f. á. og hefir hann krafist þess fyrir yfirdóminum, að héraðsdómurinn verði feldur úr gildi, að hin meiðandi og óvirdandi ummæli í vottorðinu verði dæmd dauð og ómerk, og að stefndi verður dæmdur í laganna þyngstu hegningu og í allan af málinu leiðandi kostnað að skaðlausu. Af stefnda hálfu mætti enginn fyrir yfirdóminum.

Orð þau sem áttalin eru í umgetnu vottorði eru þessi: »Að vér álitum frammistöðu Halldórs prófests Bjarnarsonar á Presthólum í kirkju sinni mjög ófullkomna og óprestslega í alla staði; til dæmis hafa oss fundist ræður hans óviðunandi lélegar, og ofan á þetta hefir bætst, að framburðurinn . . . er sundurslitinn og mjög óáheyrilegur, og svo lágur, að varla heyrir um alla kirkjuna. Enda var svo, að á meðan vér létum svo lítið að koma í kirkju til að hlýða á ræður hans, ef ræður skyldi kalla, að það var oss meir til leiðinda og skapraunar en til ánægju og uppbyggingar. Af þessu og öðru fleiru leiðir, að nú er svo komið og hefir verið síðastliðið ár, að enginn af oss sóknarmönnum, að undanskildum fáeinum mann-

hræðum, hafa viljað koma í kirkju til að hlusta á lestur hans orða, eða þiggja neina prestspjónustu af honum.»

»Til sóknarnefndar hefir ekki verið kosið í síðastliðin 2 ár og enginn safnaðarfundur verið haldinn jafnlengi,« »þá er ekkert við hana (kirkjuna) gjört, jafnvel þó hún eigi mikið fé«, »að oss hefir reynst hann vera bæði ágjarn, óskilvís, þrætugjarn, yfirgangssamur og ósanngjarn og svo óheill, að vér viljum ekkert við hann eiga. Og til frekari skýringar um breytni prófestsins skulum vér geta þess, að fyrir rúmlega 2 árum síðan hefir hann verið kærður fyrir gripdeildir, ef ekki þjófnæð, og, eftir því sem oss er frekast kunnugt um það mál, þá er það fallkomin sannfæring vor, að hann sé þar sannur að sök.«

»Eftir þessu sem að framan er sagt og jafnvel fleiru getum vér ekki dulist þess, að vér álitum það vera ósamboðið öllu kristilegu trúarlífi, og jafnvel hneykslanlegt, að líða slíkan mann sem Halldór prófast Bjarnarson í prestlegri stöðu, og vildum vér því fegnir mega losast við hann sem allra fyrst.«

Stefndi hefir kannast við að hafa ritað nafn sitt undir framangreint vottorð, til þess að fyrgreindur Einar Einarsson fengi það í hendur til frjálsa afnota, og þó að honum eigi verði gefin beint sök á því að vottorðið var birt á prenti, verður hann þó að bera ábyrgð á ummælum þeim, er í vottorðinu standa, að svo miklu leyti sem ummælin álitast meidandi.

Það sem sagt er í vottorðinu um prestlega framkomu áfrýjanda er svo niðrandi, að ef það væri satt, hlyti það að rýra mannorð áfrýjanda; en stefndi hefir eigi sannað, að ummælin séu á rökum byggð.

Að því er hin önnur átöldu ummæli snertir, þá verður því að visu eigi neitað, að áfrýjandi við einstök tækifæri virðist hafa sýnt nokkru meiri fégirnd og nokkru meiri tregðu við að borga réttmætar skuldir en góðu hófi gegnir, en það heimilar þó eigi stefnda að lýsa áfrýjanda ágjarnan og óskilvísan. Orðin: »Til sóknarnefndar . . . jafnlengi« og »þá er ekkert . . . mikið fé« eru eigi ærumeiðandi fyrir áfrýjanda. Að öðru leyti fela hin átöldu ummæli í sér sumpart aðdróttun um, að áfrýjandi hafi framið verk, sem mundu gjöra hann óverðugan virðingar samþegna hans, sumpart annan áburð er hlyti að skerða virðingu hans, en stefndi hefir eigi með sannanatilraunum sínum fundið þessum orðum sínum stað. Það verður því að dæma stefnda samkvæmt 217. og 219. gr. alm. hegningarlaga 25. júní 1869 í sekt til landssjóðs fyrir frámantalin meiðandi ummæli, og þykir sektin hæfilega ákveðin 50 krónur, eða til vara 15 daga einfalt fangelsi. Framantalin meiðandi ummæli um áfrýjandann ber að dæma dauð og ómerk. Í málskostnað greiði stefndi áfrýjanda 30 krónur.

Því dæmist rétt vera:

Stefndi Jón Benjamínsson greiði í sekt til

landssjóðs 50 kr. eða sæti einföldu fangelsi í 15 daga, ef sektin er eigi öll greidd innan ákveðins tíma. Framangreind meiðandi orð og ummæli eiga að vera dauð og ómerk. Stefndi greiði áfrýjanda Halldóri prófasti Bjarnarsyni í málskostnað fyrir báðum réttum 30 krónur.

Dómi þessum ber að fullnægja innan 8 vikna frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.

Nr. 30/1899:

Halldór Bjarnarson
gegn

Birni Guðmundssyni.

D ó m u r:

Mál þetta er í héraði höfðað af áfrýjanda Halldóri prófasti Bjarnarsyni á Presthólum gegn stefnda Birni Guðmundssyni á Grjótnesi í Þingeyjarsýslu út af meiðyrðum um hann í yfirlýsingu eða vottorði, er stefndi og nokkrir menn aðrir hafa ritað nafn sitt undir og fengið Einari Einarsyni nokkrum, er síðan lét prenta vottorðið aftan við ritling, er hann gaf út árið 1897 og sem nefndist »Svar til herra biskups Hallgríms Sveinssonar«. Var málið dæmt í aukarétti Þingeyjarsýslu 25. nóv. 1898, þannig, að stefndi skyldi greiða í sekt til landssjóðs 25 kr. eða til vara sæta einföldu fangelsi í 7 daga. Svo skyldu flest hin á-